

קהילת מנטרי הפרפרים באגמון החולה

שמעונה סבג-דרעי^{1*} | נעמי מרגלית² | לירז כברה-לייקין² | טל מלוכנא² | ישראל פאר²

1 מחלקת קליטת קהל, מרחב צפון, קק"ל

2 קהילת מנטרי הפרפרים, אגמון החולה

* ShimonaA@kkl.org.il

של האזור – קרבתו למורדות החרמון, בית הגידול הלח והצמחייה הייחודית למקום. באגמון קיימים שלושה מסלולי ניטור פרפרים המשמשים באופן שיטתי פעמיים בחודש את חברי הקהילה. המתנדבים אף מנטרים פרפרים באופן עצמאי באזור מגוריהם (ואדי ראש פינה, נחל שניר, שמורת נחל עיון, רכס הרי נפתלי ועוד). אנשי הקהילה יוצאים לסטורים ומקיימים במהלך השנה פעילויות שונות. משנת 2021 מתקיים בחודש אפריל "פסטיבל פרפרים באגמון". במסגרת הפסטיבל הקהילה מעבירה הדרכות בנושא חשיבות הפרפרים באגמון ומשתתפת בחשיפתו לקהל הרחב.

במסלולי הניטור באגמון החולה דווחו 678 תצפיות בפרפרים בין השנים 2019–2021 (איור 1). סך הכול נצפו 26 מיני פרפרים באגמון. המינים הנפוצים ביותר במסלולי האגמון הם לבנין הצנון (267), דנאית הדורה (118), כחלון האפון (37) ונימפית החורשף (28).

חשוב לציין כי לצורך מעקב יעיל אחר שינויים אקולוגיים ופנולוגיים יש צורך בחמש שנות ניטור רציף לכל הפחות, ולכן יש חשיבות לשימור המתנדבים.

פרפרים נחשבים לביו-אינדיקטור (סמן) של מצב המערכת האקולוגית. כלומר, נוכחותם באזור מסוים מעידה על מצב הסביבה, וזאת בשל רגישותם הרבה לתנאים הסביבתיים ותגובתם המהירה לשינויים בסביבה. היות שכך, ניטור פרפרים הוא אמצעי יעיל המאפשר ללמוד על הסביבה ולנתח את מצבה. מתוצאות הניטור ניתן להסיק מסקנות ולהביא לפעולה כדי למנוע נזקים מעשה ידי אדם הנגרמים לסביבה ולאורגניזמים שהיא מאכלסת.

התוכנית הלאומית לניטור פרפרים מתעדת ואוספת נתונים ומידע על מצב הפרפרים בישראל. זהו פרויקט מדע אזרחי, קהילתי, המושתת על מערך של מתנדבים בכל הארץ. קהילת מנטרי הפרפרים של אגמון החולה הוקמה בעקבות שיתוף פעולה של קק"ל ואגודת חובבי הפרפרים בישראל, והיא מונה כיום 22 חברים בעלי תחומי עיסוק שונים. למשתתפי הקהילה קבוצת ווטסאפ למטרות שיתוף מידע וסיוע בזיהוי פרפרים וצמחים לא מוכרים. בקבוצה חברים מומחים מטעם אגודת חובבי הפרפרים המסייעים בזיהוי ומספקים העשרה.

לניטור פרפרים באגמון יש חשיבות רבה בשל ייחודו

להצטרפות לתוכנית הלאומית לניטור פרפרים ולקבלת פרטים נוספים:
 טל מלונא, רכזת ניטור פרפרים ארצי
 bmsisrael@gmail.com

להצטרפות לקהילת מנטרי הפרפרים באגמון החולה:
 נעמי מרגלית, רכזת קהילת מנטרי הפרפרים של אגמון החולה
 Neymim@kbm.org.il

זנב-סנונית נאה (*Papilio machaon*)
 צילום: ענבר קמחי-אנגרט

סיור קהילת מנטרי הפרפרים של אגמון החולה לגלבווע, מרץ 2021
 צילום: עמית איש-עם

איור 1

התפלגות מיני הפרפרים שנצפו באגמון החולה בשנים 2021–2019